

פרשת משפטים

יוצרות רבי שמואל השלישי

דיני ממונות של פרשת משפטים נידונים בפירוט גדול בגוף היוצר, ומחרוזות החתימה מדגישות את חוש הצדק של המשפט העברי. לבסוף גם מגיש הפייטן את זעקתו של העני 'והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני' (שמ' כב, כו) בלשון פתיחה מיוחדת במינה הנאמרת כביכול מפי האל בכבודו ובעצמו 'שברחמים בראתי עולמי'. חלקים גדולים מן היצירה הזאת חסרים, ובפיוט מי כמכה שנשתמר מציג הפייטן את נפלאות הבורא בעשיית דין בגוים תוך כדי הפגנת רחמנות כלפי ישראל. האופן מונה בזה אחר זה בסדר כרונולוגי את הנביאים השונים שראו מראות אלוהים, וחותם בשבעים הזקנים שיחד עם אהרן ועם נדב ואביהו ראו את אלהי ישראל ונדמו למלאכי שמים האומרים את פסוקי הקדושה.

- א: ניו יורק אדלר 2155.2 (יוצר)
- ב: ניו יורק אדלר 2931.56 (אופן)
- ג: פריס כ"ח IV C 330 (יוצר, אופן)
- ד: פריס כ"ח IV C 343 (יוצר)
- ה: קמברידג' T-S H10.41 (אופן)
- ו: קמברידג' T-S 8H17.9 (יוצר)
- ז: קמברידג' T-S NS 125.105 (יוצר)
- ח: קמברידג' T-S NS 201.29 (יוצר, אופן, מי כמכה)
- ט: קמברידג' T-S NS 243.149 (אופן)
- י: קמברידג' T-S AS 115.332 (יוצר, אופן)
- כ: קמברידג' T-S AS 127.17 (אופן)

משפטים

יוצר ואלה המש'

ארכיות שלגוים ואגרויותיהם אסור להיזקק בהם אף על פי שפדיני ישראל דיניהם
בדינים התחיל לפי שפשהדין עומד תחרות לבצעליו נת[פסק נע]שה שלום ביניהם
'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם'

שמ' כא, א

גונב שאין לו לשלם בהימכרו בגניבו עבדות בז'יון בו מ[לעבוד]
דומה הוא לשכיר אל תשנה אומנותו ובמשמשת לרב[ים]ם בלי רבוד
'כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד'

5

שם ב

השביעית למכירה לא [שביעית] לשנים בה ישוב אל עמו
והנשואי ישראלית רבו חייב במזונות אשתו לא בארוסתו וזקוקת ייבומו
'אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשה הוא ויצאה אשתו עמו'

שם ג

עמו | שנכנסת יוצא וכןענית הניתנת לו ולדיה פמוה והם לרב כולם
שהוא רוצה להרצע אם יש לו אשה וכנים ואוהב רבו וכל התנאים כללם
'ורצע אדוניו את אָזנו במרצע ועבדו לעולם' בד' ק'

10

שם ו

נוסח היסוד: ו (טורים 1–24), ד (טורים 25–36), י (טורים 37–42), ג (טורים 43–הסוף). חילופים: א (טורים 1–19), ד (טורים 1–24), ז (טורים 8–12), ח (טורים 1–19), י (טורים 32–36, 43–הסוף).
1 ארכיות א ארכיות (בשוליים: קוצ'אה גואמעהם [...]) מועהם ד אורכיות[ח] א'ד'רכיות בכה"י ואגרויותיהם (ואגרויותיהם) [ואגרויותיהם] א ואגר
רותיהם ח בהם להם א אף על פי שכדינין אפילו כדיני א 2 לפי ליתא א נתפסק נעשה] א 4 בגניבו (בגנבו) [בגנבו] א בזיון בו מלעבוד] א
5 בלי רבוד כל ירבוד ח מלרבוד א 7 לא שביעית] א לא בכה"י 10 וכןענית] והכנענית א 11 התנאים] התנאים א כללם] ככללם אז 12 בד'
כמצות א ליתא ז

1 ארכיות שלגוים ואגרויותיהם ארכיון ומקום המשפט, והשוו תנחומא, משפטים ו: כ"מ שאתה מוצא אגוריות של עכו"ם
אע"פ שדיניהם כדיני ישראל אין אתה רשאי להזקק להם שנ' 'לפניהם', ולא לפני גוים. ומצוי הצירוף: ערכאות שלגוים (משנה,
גיטין א, ה; תוספתא א, ד). והשוו לצירוף דומה אליצור, מחזורי שבעתות, עמ' 258: ואלה המשפטים ודקדוקי ענייניהם...גילה
לו ארכין[א]ות שלגוים ונימוסיהם. ארכיות – השוו כתיב תואם ברות רבה ג, ב. ואגרויותיהם מקום כינוס אספות ובתי דין.
אין מקבילה לכתיב בוי"ו אחרי הרי"ש. כתיב ביו"ד ולא באל"ף כמו בבבלי גיטין פח ע"ב. 2 בדינים התחיל השוו מכילתא,
נזיקין א, עמ' 246–247: מה ראו דינין לקדום לכל מצות שבתורה, שכשהדין בין אדם לחבירו תחרות ביניהם, נתפסק להם הדין
נעשה שלום ביניהם. 4 בהימכרו בגניבו בנמכר בבית דין על גניבתו, והשוו מכילתא, עמ' 247–248: שש שנים יעבוד, שומע
אני, בין עבודה שיש בה בזיון, בין עבודה שאין בה בזיון, ת"ל כשכיר כתושב, מה שכיר אי את רשאי לשנותו מאומנתו, אף
עבד עברי אי אתה רשאי לשנותו מאומנתו, מכאן אמרו, לא יושיבנו רבו באומנות שהיא משמשת לרבים. 7 השביעית היא
שנת שחרורו של העבד, והשוו מכילתא, עמ' 249: שביעית למכירה ולא שביעית לשנים. 8 וזקוקת ייבומו שעל העבד מוטלת
חובת ייבום, והשוו מכילתא, עמ' 250: אם בעל אשה הוא, בבת ישראל הכתוב מדבר...מגיד שהוא חייב במזונותיה...אשתו,
להוציא שומרת יבם...להוציא ארוסה. 10 עמו שנכנסת יוצא שהאשה יוצאת יחד עם בעלה כפי שהיא נכנסת לעבדות אתו,
והשוו מכילתא שם: מכלל יציאה אתה למד על הכניסה. לרב לאדון, והשוו מכילתא, נזיקין ב, עמ' 250–251: אם אדוני
יתן לו אשה. בכנענית הכתוב מדבר...האשה וילדיה...שולדיה כמזה. 11 וכל התנאים כללם כפי שנקבעו, השוו מכילתא,
עמ' 252: לעולם אינו נרצע אלא אם כן יש לו אשה ובנים ולרבו אשה ובנים...הוא אוהב את רבו ורבו אוהבו.

יוצרות רבי שמואל השלישי

זמן ש'הבת קטנה אביה רשאי בהפר נדריה ובמכירה לידידים
חץ אשפה לא ימכור והאשה לא תמכור עצמה [ולא] בתה לרודים
'וכי ימכור איש את [ב]תו לאמה לא תצא פצאת העבדים'

שמ' כא, ז

15

טוב חן אם לא מצאה בעיניו לבנו לא לאחיו ייעדה
יוצא בשנים ובס'י מנים ובגרעון פסך מיד רודה
'אם רעה בעיני אדוניה אשר לא יעדה'

שמ ח

פאן בא ללמד ונמצא למד לטרף וכסות ותשוקה להכלילה
להקיש תחתונה לעליונה מה זו בשלוש אף זו בשלוש תרגילה
'ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה'

20

שמ י

פזמ' לה | מוכר לאישות ושונה לשפחות ושונה ולאדון אחר אישות [כסף]
מוכרה לאישות תחת שפחות לא [לשפחות תחת] אישות ובכג'ר] ובנעורים בלי כסף
'ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין כסף' כפז' ק'

שמ יא

13 זמן שהבת א רשאי רשיי ד בהפר נדריה א בקידושה ו'בהפר נדריה ד' ובמעשה ידיה ד בקידושה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה ח ובמכירה
ובמכירתה ח א ובמכירתה ח 14 ולא א 16 מצאה ישרה א ייעדה [ייעדה] א 17 ובסימנים ח ובסימנים א מיד רודה א 22 כסף ד
23 מוכרה לאישות תחת שפחות לא [לשפחות תחת] אישות ד אין מקום לזה בכה"י

13 זמן שהבת קטנה כל עוד רשות האב עליה, והשוו מכילתא, נזיקין ג, עמ' 254 : בקטנה הכתוב מדבר...הואיל ורשאי בהפרת
נדריה ורשאי במכירתה, מה הפרת נדריה קטנה ולא גדולה, אף מכירתה קטנה ולא גדולה. 14 חץ אשפה הכוונה לבן על פי
הדימוי בתה' קכז, ד, והשוו מכילתא, עמ' 255 : האיש מוכר את בתו ואינו מוכר את בנו. והאשה לא תמכור עצמה השוו
מכילתא שם : וכי ימכור איש, האיש מוכר את עצמו ואין האשה מוכרת את עצמה. ולא בתה לרודים כמו לנושים, והשוו
מכילתא שם : וכי ימכור איש, איש מוכר את בתו ואין אשה מוכרת את בתה. 16 טוב חן השוו מכילתא, עמ' 257 : אין רעה אלא
שלא נגמלה חסד לפניו. לבנו לא לאחיו השוו מכילתא, עמ' 258 : ואם לבנו ייעדנה, לבנו ייעדנה ולא לאחיו. 17 ובסימנים
סימני בגרות, והשוו משנת קידושין א, ב : עבד עברי...וקונה את עצמו בשנים...ובגרעון כסף, יתירה עליו אמה העבריה שקונה
את עצמה בסימנים. 19 ונמצא למד מן האמה העבריה על בנות ישראל, והשוו מכילתא, עמ' 258—259 : כמשפט הבנות...אלא
הרי זה בא ללמד ונמצא למד, מה זו שארה כסותה ועונתה לא יגרע, אף בת ישראל...שארה, אלו מזונותיה...כסותה, כמשמעו,
ועונתה, זו דרך ארץ. 20 להקיש תחתונה לעליונה להשוות את הבנות, בנות ישראל, הנזכרות בסוף אל האמה העבריה
הנזכרת לעיל. בשלוש שארה, כסותה ועונתה. 22—23 ולאדון אחר אישות כסף הוא אביה, הרשאי לכסף קידושה שלא כמו
אדונה שלא נהג בה כראוי, השוו כתובות מב ע"ב ; קידושין ג ע"ב, והשוו קידושין יח ע"א : דתניא מוכר אדם את בתו לאישות
ושונה, לשפחות ושונה, לאישות אחר שפחות, אבל לא לשפחות אחר אישות. 23 ובבגר ובנעורים השוו מכילתא, עמ' 260 :
ויצאה חנם, בבגר, אין כסף, בנעורים.

- 25 מגיד שאין הרוצח חייב [עד שיהא בן זימא] ועד שתצא נפש ה[מומת]
[נפצע ואמדוהו] למיתה [והקל] וחזר והכביד ומת פטור [ה...מת]
[מכה איש ומת מות] יומת'
שם' כא, יב
- [סעותו מה..]
ע[... ..] ותלמידו בחמה
30 '[ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה]'
שם יג
- [פ... .. מה..]
צ... .. פרט לחרש שוטה וקטן שאינן] בני הערמה
[וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה]
שם יד
- בערמה א' ושאנה הרוצח אפילו כהן גדול מבטל לים עבודתו [לדונו בעימות]
ובהרג [הרפת ללמד] שרציתה דוחה עב[ודה בעימות]
35 '[מעם] מזבחי תקחנו ל[מות]' [ארש קד']
שם שם

34 הרוצח אפילו כהן י מבטלים עבודתו מבטלים [אותו] מעבודתו י לדונו בעימות י 35 הרבת ללמד י שרציתה דוחה עבודה בעימות]
ועבודה אינה דוחה בעימות י שרציתה] שהרציתה י

25 בן קימה שהיה יכול להמשיך לחיות [ומת], השוו מכילתא, נזיקין ד, עמ' 261: מכה איש ומת, מגיד שאינו חייב עד שתצא נפשו...מכה איש, מגיד שאינו חייב עד שיהרוג בן קיימא. 26 והקל וחזר והכביד הוקל מצבו ולאחר מכן הורע, והשוו סנהדרין ט, א: המכה את חברו בין באבן בין באגרופ ואמדוהו למיתה והיקל ממה שהיה, לאחר מכאן הכביד ומת – חייב, רבי נחמיה אומר: פטור. והשוו בבלי, סנהדרין עח ע"ב המביא את התוספתא, בבא קמא ט, ו-ז וקובע שסתמה כר' נחמיה. 29 מכילתא, עמ' 263: והמכה ברשות בית דין, והרודה בבנו ובתלמידו במשמע? ת"ל 'וכי יזיד'. 32 שם, שם: להרגו בערמה, להוציא חרש שוטה וקטן, שאינן מערימין. 34–35 שם, שם: מעם מזבחי תקחנו למות, מגיד שמבטלים העבודה מידו, ויוצא ליהרג... שהיה בדין, ומה אם שבת שעבודה דוחה, אין רציחה דוחה, עבודה שהיא דוחה את השבת, אינו דין שלא תהא רציחה דוחה. 34 בעימות בדין מוות. 35 בעימות בקל וחומר.

יוצרות רבי שמואל השלישי

- [קמ.. ברב..] חובה היא ולא [רשות] שתלזה לאבינוי עמך
 [רש] תלזיהו כסף בכסף [לא] פירות בפירות [והתחלק] ב[ד]ומך
 'אם כסף תלזה את עמי את הע[ני] עמך'
 שמ' כב, כד
- 40 שמור נפשך מן הנשך שעל [לו]
 [ת... ..] רבה הונך [ואגדילו]
 'אם תבול תחבול שלמת ריעך עד ב'א' השמש תשיבנו לו'
 שם כה
- אפ[ילו] כסות [יום] משפנה בלילה וה'ח'זירה ביום (לשדרו) [לעזרו]
 אין את רשאי למנוע ממנו כסות שהיא נופלת לשארו
 'כי היא כסותו לבדה' ה'יא' ש'מלתו' לעזרו'
 שם כו
- לעזרו' | להביא שתיב לחברו מנה ועליו כסות [במאתים] והוא מהממון עני
 לא יאמר לו מכור במנה והתכסה במנה ופרע לי חובי וממון
 שברחמים בראתי עול[מי] 'והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני' ק'
 שם שם

38 [רש] י' והתחלק י' 43 לשדרו לעזרו לעזרו ד

37 חובה היא להלוות, והשוו מכילתא, כספא יט, עמ' 315: אם כסף תלוה את עמי, רבי ישמעאל אומר כל אם ואם שבתורה רשות, חוץ מזה...חובה ולא רשות. 38 לא פירות בפירות ששער הפירות משתנה תדיר, והשוו שם, שם: כסף בכסף אתה מלווה ואי אתה מלווה פירות בפירות. והתחלק בדומך עני שהוא קרוב אליך, עניי עירך (מכילתא, עמ' 315). 40 שמור נפשך מן הנשך השוו מכילתא, עמ' 316. 43 אפילו הוא מפרש את 'עד בא השמש' – עד שקיעת החמה ומדובר בכסות לילה שיש להשיב אותה לפני השקיעה, ובטור שלנו עבר לדבר בכסות יום שיש להשיבה עוד לפני הזריחה. והשוו הדיון בהערות מאיר עין, עמ' 316–317. לשדרו לשלוח אותה אליו: לשדרו. 44 מכילתא, עמ' 317: לכך נאמר היא שמלתו לעזרו, אין את (ח"נ) רשאי למנוע ממנו כסות שהיא נופלת לשארו. 46–47 מהממון עני שאין בידו מזומנים, והשוו שם, שם: הרי שיצא חייב לחבירו מנה בבית דין ועליו כסות במאתים, לא יאמר לו מכור כסותך והתכסה במנה ותן לי מנה. 48 שברחמים בראתי עולמי השוו שם, שם: 'ושמעתי כי חנון אני' שברחמים בראתי את עולמי.

אופן

שְׁשֶׁה נְבִיאִים וְעַם קְדוֹשִׁים
מִרְאוֹת אֱלֹהִים רָאוּ בְּפִירוּשִׁים
וְהוֹדוּ וְרוֹמְמוּ לְנִקְדָּשׁ בְּתַרְשִׁישִׁים
'אֵל נֶעְרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים'

תה' פט, ח

5 בֶּן עֶמְרָם רָאָה מִרְאוֹת אֱלֹהִים
אֵל אֱלֹהִים יְיָ־ד בְּעֶרְפֶּל רְכוּבוֹ
אָרַק וְדוּק הִגְעִישׁ כְּנָגְלָה לְעַם קְרוּבוֹ
בְּחִירוֹ בָּהֶר כְּעֵלָה בְּתוֹךְ הָעֵנָן לְבֹא
בְּכֵן מֹשֶׁה יִדְבֹּר וּבְקוֹל יַעֲנִינוּ מִקְרָבוֹ
10 כָּנָם 'פָּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ'

במ' יב, ח

בֶּן אַמּוּץ רָאָה מִרְאוֹת אֱלֹהִים
גָּדוֹל רָם יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶּא גָּדֹל
גְּבוּרֵי כַח חֲתִים מְאִימַת חִילוֹ
דְּהֵרַת פְּמִלְיָאֵת מַעֲלָה לַפְּצוּחַ סְלִסּוּלוֹ
15 דּוּבְבִים קֹדֶשׁ וְשׁ־קֹדֶשׁ וְשׁ־לְשִׁבְחוֹ וְלִהְלֹלוֹ
'[שָׁר]פִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ'

יש' ו, ב

נוסח היסוד: ה. חילופים: ב (שריד מסוף האופן), ג (טורים 1–13), ח (טורים 35–הסוף), ט (טורים 13–44), י (טור 1), כ (טורים 22–27).
6 בערפל בערפל 'בערבות' ג 14 פמליאת ב פמליית ט

1 ששה נביאים בפיוטי יניי (ב, עמ' 191–192) נמנים שנים בלבד (משה וישעיהו). והשוו 'ארבעה ראו מראות אלהים' (הברמן, ברן יחד, עמ' טו-טז: משה, ישעיהו, יחזקאל ודניאל). חמשה נמנים בתוך פליישר, מחזורי פיוט מתוך קדושתא ליום כיפור, עמ' 45–46 (משה, מיכיהו, יחזקאל, דניאל, ישעיהו), וכאן נוסף עמוס. 2 בפירושים באופן מפורש. 3 לנקדש בתרשישים השוו ביוצר ויחי של סולימן: והודה לנקדש בתרשישים / אל נערץ בסוד קדושים. 5 בן עמרם משה. 7 ארק ודוק ארץ ושמים. 8 בחירו בהר כעלה בתוך הענן לבוא משה שעלה בהר סיני (שמ' יט, ט), קרן אור פניו (שמ' לד, כט). 9 מקרבו הוא כינוי לאל (שמ' יט, יט). 10 כנם כפי שאמר. 11 בן אמוץ ישעיהו (יש' ו, א). 12 יושב על כסא על פי יש' ו, א. 13 גבורי כח מלאכי שמים (תה' קג, כ). חתים נופלת עליהם חתת. 14 דהרת השוו פקודי, אופן 4: דהרת אופניך. לפצוח סלסולו לשיר את שבחו. 15 דובבים כמו אומרים את פסוק הקדושה (יש' ו, ב-ג).

יוצרות רבי שמואל השלישי

בן בוזי ראה מראות אלהים
 החיות רצוא ושוב כבזק להמלה
 הוד קול כנפיהם קקול המולה
 וגביהם וגובה להם ויראה מאמילה 20
 וקול כקול שדי שיר כסא למלה
 כמראה זוהר כעין השמלה

יח' ח, ב

בן ימלה ראה מראות אלהים
 ואלהי עולם מה עצום פלאו
 זוהר נכון מאז בדוק שביעי עשאו 25
 חי יוצר הכל רום ותחת משאו
 חזקים צגים ליחדו ולנשאו
 גם ראיתי את יי יושב על כסאו

מל"א כב, יט

עמוס ראה מראות אלהים
 [טפסרי מעונה] לנצח ולשבח 30
 טפוף תהלה לרם שאון ים משבית
 ישולחו רדופים להרויח רודפים להטבית
 ישברו קשת יקצצו חנית בלי להאבית
 פץ ראיתי את יי נצב על המזבח

עמוס ט, א

18 כבזק] ליתא ט 19 המולה] המולה 'פ' המרגה' ט 21 וקול כקול שדי שיר] וקולם כקול שנדי' 'פ' קוי' שוכן ט 24 עצום] עצם ט 26 חין חז ט
 27 חזקים צגים] חשמלי חזקים צגים 'פ' וקוף' ט 30 טפסרי מעונה] בט 31 טפוף] טפוף 'פ' קפז' ט לרם] בט לרון בכה"י משביח] משביח 'פ' מהדי' ט
 32 להרויח] (להבריא) ב 33 להאבית] להאבית 'פ' רבח' ט

17 בן בוזי יחזקאל. 18 החיות הן חיות הקודש (יח' א, יד). להמלה להרבות המולה. השוו בפיוט 'ברכי אברת' לרס"ג:
 ההומל מלאכיו להרב (זולאי, האסכולה הפייטנית, עמ' קלו). 19 כקול המולה על פי יח' א, כד. 20 מאמילה כמו מצמיתה,
 והכול על פי נבואת יחזקאל (א, יח). 21 כקול שדי על פי יח' י, ה. שיר כסא למלה לומר שיר 'כקול שירה של כסא כבוד'
 (היכלות רבתי ט, א, בית המדרש ג, עמ' 90). 23 בן ימלה מיכיהו. 25 בדוק שביעי ברקיע השביעי, והשוו בספר הרזים
 נאמר על הרקיע השביעי: כלו אור שבעתים ומאורו יבהיקו כל המעונות (מרגליות, ספר הרזים, עמ' 107). 26 חי יוצר הכל
 מכינוי האל הנושא את השמים ואת הארץ. 27 חזקים צגים מלאכים עומדים ולשון הכתוב שבהמשך נסמך על מה שאמר
 ('נם') מיכיהו. וכן לשון ברכת יוצר 'כולם ברויים' מקבילה אל 'כולם גיבורים'. לבר"ר כלשון 'חזק' השוו ילון, פרקי לשון,
 עמ' 85–86. 30 טפסרי מעונה מלאכי שמים. 31 טפוף לשון הטפה ודיבור. השוו בהושענות אביתור: טופפי לך תהילות
 עשרת ימים ידועים (אחלה היום את פני תמים דעים). לרם לרם על רמים, האל. משביח משקיט (תה' סה, ח). 32 להרויח
 להביא להם רווחה. 33 ישברו...יקצצו המלאכים ונאמר במקור (תה' מו, י) על האל. בלי להאבית בלא שתהיה אבחת
 חרב. 34 פץ אמר עמוס.

35 אִישׁ חֲמוּדוֹת רָאָה מֵרְאוֹת אֱלֹהִים
 כְּתוֹת כְּתוֹת רֹאשׁ לֹא יַעֲקֻמוֹן
 כּוֹלֵם עִירִין אִישׁוֹן לְכָל יִרְקָמוֹן
 לְבָקָרִים חֲדָשִׁים מְנַהֵר דִּינוֹר יִרְקָמוֹן
 לוֹהָגִים שָׁבַח מְלֶךְ נֶשֶׁף וְשַׁחַר יְקוֹיָמוֹן
 40 אֶלֶף אֶלְפִין יִשְׁמְשׁוּנִיָּה וְרִבּוֹא רִבּוֹן קְדוּמָהִי יְקוֹיָמוֹן
 דנ' ז, י

קְדוּשִׁים רָאוּ מֵרְאוֹת אֱלֹהִים
 מִתּוֹךְ אֶהְבָּה וְחִיבָה כְּקִיבְלוֹ מִשְׁפָּטִי אֶל
 מִטְף חֲצִי הַדָּם זָרַק עֲלֵיהֶם יְקוֹתִיאֵל
 [נִתְחַבְּבוּ] וּבָאוּ בְּבִרְיַת אוֹמְרֵי אֵין כָּאֵל
 45 נִדְמוּ אוֹתוֹ הַיּוֹם לְכַת מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל
 ש' כד, י
 יִיָּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל צָבָא וְג'

36 כְּתוֹת כְּתוֹת כִּיתוֹת אִפ' גְּמוּע' כִּיתוֹת ט רֹאשׁ לִיתָא ט יַעֲקֻמוֹן יַעֲקֻמוֹן אִפ' יַעֲוֹגוֹן ט 37 עִירִין עִירִין אִפ' מִנְחִבְהִין ט 39 יְקוֹיָמוֹן יְקוֹיָמוֹן ט
 44 נִתְחַבְּבוּ חֲט לִיתָא בְּכָה"י

35 אִישׁ חֲמוּדוֹת דְּנִיָּאֵל (דנ' י, יא). 36 לֹא יַעֲקֻמוֹן מִכִּיוּן שְׁאַרְבַּעָה פָּנִים לָהֶם, אֵין הֵם זְקוּקִים לְהַפְנוֹת אֶת הַמִּבְטָא (יח' י, יא).
 37 עִירִין כְּמוֹ עִירִים (ל). יַעֲקֻמוֹן שְׁאֵין לָהֶם עֲצִימַת עֵינִים וְרִקִּימָה. 38 לְבָקָרִים חֲדָשִׁים עַל פִּי אִי' ג, כג. וְהַפְסוּק נִדְרֵשׁ עַל
 הַמִּלֻּאכִים הַנִּבְרָאִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם מְנַהֵר דִּינוֹר (חֲגִיגָה יד ע"א). 39 לוֹהָגִים כְּמוֹ 'אוֹמְרִים'. יְקוֹיָמוֹן כְּמוֹ יְקוֹמוֹ, יַעֲמְדוּ לִפְנֵיו.
 40 אֶלֶף אֶלְפִין וְכו', כְּמֵאמַר דְּנִיָּאֵל. 41 קְדוּשִׁים אֱלֹהִים כְּנִרְאָה כָּל יִשְׂרָאֵל, וְהֵם 'עַם קְדוּשִׁים' הַנִּזְכָּרִים בְּרֹאשׁ הַפִּיּוּט (ל). 43 חֲצִי
 הַדָּם זָרַק עֲלֵיהֶם עַל פִּי שִׁמ' כד, ו. יְקוֹתִיאֵל מֹשֶׁה (שִׁמ' כד, י). 44 אוֹמְרֵי אֵין כָּאֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל (דב' לג, כו). 45 לְכַת
 מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל לְמִלֻּאכֵי הַשֶּׁרֶת הַזֹּזִכִּים לְהִיּוֹת בְּמַחֲצִית הָאֵל. 46 וִירְאוּ הַזְּקֵנִים הַלָּלוּ.

יוצרות רבי שמואל השלישי

[מי כמכה]

שָׁאֵר גֻּיֵי אֶרֶץ בְּאֶחָד מִשְׁפָּטֶיךָ אִם תִּשְׁפָּטֵם

מְעוֹט תִּמְעִיטֵם וּבֶן נִכְתָּ לֹא תִמְלִיטֵם]

ומי דומה לך וְאֵלּוּ [ש']פִּטְתָּנוּ בְּאַרְבַּע [ל']הֶעֱרִילֵנוּ [אוֹזֶן] נֶאֱטָם

אֵף הָאֲרֻכָּתָה לְהֵחָ[יֹחֲיִינוּ] וְתוֹתִיר פְּלִיטָה מִיַּד שׁוֹטֵם

לְךָ כְּמוֹ יִקְרוּ זְמִירוֹת כֵּן תַּעֲזֹרֵם [וּת']פִּלֵּיטָם]

5

נוסח היסוד: ח.

1 שאר גויי ארץ שאר העמים אינם שורדים אף לא פורענות אחת (יח' יד, יג). 2 לא תמלטם לא תציל מהם אף לא בן אחד ובת אחת (יח' יד, יח). 3 ואלו שפִּטְתָּנוּ אבל אילו שפִּטְתָּנוּ את ישראל. בארבע בארבעת השפטים הרעים: חרב ורעב וחיה רעה ודבר (יח' יד, כא). להעֲרִילֵנוּ אוֹזֶן נֶאֱטָם בגלל שהיינו ערלי אוֹזֶן ואטומים (לוי'). 4 ותוֹתִיר פְּלִיטָה לנו, ישראל, תשאיר פְּלִיטָה, על פי יח' יד, כב. שוֹטֵם אתה מושיע אותנו כדי שלא יתמלאו משאלות שונא. 5 זמירות מי כמכה. תעזרם ותפלטם על פי תה' לז, מ, והכוונה לישראל.